

Dieta de les tortugues mediterrànies (*Testudo hermanni hermanni*) reintroduïdes al Parc Natural de la Serra del Montsant (temporades 2006 – 2007)

JOAQUIM SOLER MASSANA¹, ALBERT MARTÍNEZ SILVESTRE¹,
ANNA SAEZ¹, & MARTA PERIS²

¹CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya)
Santa Clara s/n. 08783 – Masquefa (Barcelona)
crarc_comam@hotmail.com

²Parc Natural de la Serra del Montsant. La Morera del Montsant.

El projecte de reintroducció de la tortuga mediterrània al Parc Natural de la Serra del Montsant s'inicià el febrer de 2005 (SOLER 2005). Fins a l'actualitat s'han alliberat 435 exemplars i ha estat detectat el naixement de 6 tortugues. El sex-ratio teòric, després d'haver descomptat les baixes conegudes (30 exemplars) és de 1 ♂ : 1,1 ♀.

Durant els anys 2006 i 2007 el seguiment dels exemplars alliberats ha permès comprovar que la dieta de la tortuga mediterrània al Parc esta composta per no menys de 30 espècies i l'alimentació ocasional amb fongs i excrements. La dieta de la tortuga varia en funció de l'aparició de les espècies vegetals al llarg de les estacions més favorables (primavera, estiu fins principis de la tardor)

La dieta de les tortugues reintroduïdes ha esdevingut un dels objectius prioritaris del seguiment. Així s'ha pogut detectar per observació directe i indirecte (anàlisi en laboratori dels excrements) el consum de 30 espècies vegetals diferents, 1 de bolet i la ingestió d'excrements (coprofàgia) (Taula 2).

En el transcurs de l'estudi, i en base a les encara poques dades de que disposem (n: 78), hem pogut començar a valorar quines són les Famílies vegetals més consumides durant el període d'activitat de l'espècie. Així, el 43% de les espècies consumides pertanyen a les Famílies Fabàcies, Ranunculàcies i Rubiàcies. Durant els mesos d'abril, maig i juny, les observacions han estat prou nombroses com per a valorar en cada un dels mesos quines són les famílies més consumides (veure taula 1). Durant els mesos de juliol i agost, les observacions d'alimentació han estat escasses, no disposant de valors rellevants..

A mesura que avanci el projecte de reintroducció, s'obtindran més dades alimentàries que ens han de permetre esbrinar quins són els recursos tròfics aprofitats per la tortuga durant tot el període d'activitat. Tanmateix, l'estudi ha de permetre determinar quines zones del Parc són més favorables per a l'implantació de la tortuga, en funció de les espècies vegetals que hi siguin presents. Així doncs les espècies vegetals que representin un recurs tròfic més consumit, poden ajudar a l'establiment de la tortuga mediterrània.

Taula 1

	Abril	Maig	Juny
Famílies botàniques consumides	més Rubiàcies 28,58%	Fabàcies 42,1%	Ranunculàcies 30%

Taula 2.

Espècies consumides per les *Testudo hermanni hermanni* al Parc Natural de la Serra de Montsant)

REGNE VEGETAL			
Família	Espècie	Nom comú	Parts consumides
Ranunculàcies			
	(<i>Clematis flammula</i>)	Vidiella	Fulles
	(<i>Clematis vitalba</i>)	Vidalba	Fulles
Rosàcies			
	(<i>Rubus ulmifolius</i>)	Esbarzer	Fulles
	(<i>Prunus avium</i>)	Cirerer	Fruit i Fulles
Fabàcies (Papilionàcies)			
	(<i>sp.</i>)	Papilionàcia	Fulles
	(<i>Genista scorpius</i>)	Argelaga	Brots
	(<i>Cytisophyllum sessilifolium</i>)	Ginesta sessilifòlia	Brots
	(<i>Vicia peregrina</i>)	Veces	fruit i fulles
	(<i>Lathyrus latifolius</i>)	Pèsol bord	Fruit
	(<i>Coronilla scorpioides</i>)	Herba de l'escorpi	Fulles
	(<i>Coronilla minima</i>)	Coronil-la mínima	Fulles
	(<i>Medicago sativa</i>)	Alfals	Fulles
	(<i>Medicago minima</i>)	Acordions peluts	Fulles
Violàcies			
	(<i>Viola sp.</i>)	Viola	Fruit
Vitàcies			
	(<i>Vitis vinifera</i>)	Parra	Fulles
Araliàcies			
	(<i>Hedera helix</i>)	Heura	Fulles
Umbel·líferes			
	(<i>Blupearum fruticosum</i>)	Matabou	fulla deshidratada
Fagàcies			
	(<i>Quercus rotundifolia</i>)	<i>ilex</i> Carrasca	Fulla
Convolvulàcies			
	(<i>Convolvulus arvensis</i>)	Corretjola	Fulles
Plantaginàcies			
	(<i>Plantago media</i>)	Plantatge mitjà	Fulles

Rubiàcies			
	<i>(Asperula cynanchica)</i>	Herba prima	Flors
	<i>(Rubia peregrina)</i>	Rogeta	Fulles
Caprifoliàcies			
	<i>(Viburnum tinus)</i>	Marfull	Fulles
	<i>(Lonicera implexa)</i>	Lligabosc	Fulles
Asteràcies (Compostes)			
	<i>(Taraxacum officinale)</i>	Dent de Lleó	fulles i flors
Esmilacàcies			
	<i>(Smilax aspera)</i>	Arítjol	fulles i brots
Gramínies			
	<i>(Lolium sp.)</i>	Gramínia	Fulles
Orquidàcies			
	<i>(Cephalanthera longifolia)</i>	Curraia blanc	Fulles
APIÀCIES			
	<i>Torilis arvensis</i>	Safranària borda, Carrutxos	Fulles
PRIMULÀCIES			
	<i>Samolus valerandi</i>	Enciamet	Fulles
REGNE DEL FONGS			
	<i>(sp.)</i>	Bolet	

Agraïments

El CRARC vol agrair al Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya el recolzament donat a tots els projectes encaminats a la conservació de la tortuga mediterrània. A Neus Miró (Directora del Parc Natural del Montsant), Montse Miró (Tècnica del Parc Natural del Montsant) per la seva oberta disposició i suport al desenvolupament del projecte. A Josep Palet per estar sempre disposat a resoldre dubtes en l'identificació de la flora del Montsant. A la brigada del Parc de la Serra de Montsant pel seu compromís amb la feina ben feta. Als tècnics de l'ICRA per facilitar els mitjans tècnics per poder realitzar el ràdio-seguiment, al cos d'Agents Rurals del Priorat per la seva col·laboració en la vigilància i control, al Guarda de Reserva Miquel Garcia, a Joan Barrull i Isabel Mate (Biòlegs del Museu de Zoologia i veïns de la Morera de Montsant) per els seves aportacions en l'anàlisi de les relacions ecològiques, a la biòloga Mireia Mas per l'anàlisi del contingut de les femtes de tortuga. A Imma Amill, Miquel Amill, Xavier Sánchez, la Balbina i en Víctor Fernández la col·laboració en el seguiment de la població alliberada.

Referències

SOLER J. (2005). Projecte de reintroducció de la tortuga mediterrània al Parc Natural de la Serra de Montsant. *I Jornades del Parc Natural de la Serra del Montsant*, 17 – 22 d'octubre de 2005. La Morera de Montsant (Priorat – Tarragona).